

Лекція №2 «Становлення та розвиток місцевого самоврядування: світовий та український досвід»

ПЛАН:

1. Зародження та розвиток місцевого самоврядування: історичний аспект.
 2. Поняття та сутність місцевого самоврядування.
 3. Правова природа сучасних теорій та характеристика основних моделей місцевого самоврядування в світовій практиці державотворення.
 4. Принципи місцевого самоврядування України: поняття, види, правове закріплення.
 5. Функції та повноваження місцевого самоврядування в Україні.
 6. Реформування системи місцевого самоврядування в умовах децентралізації публічної влади.
 7. Конституційні засади взаємовідносин державної влади і місцевого самоврядування в умовах децентралізації публічної влади.
- ▶ Рецепція європейських стандартів місцевого самоврядування у муніципальне право України.

Нормативно-правові акти

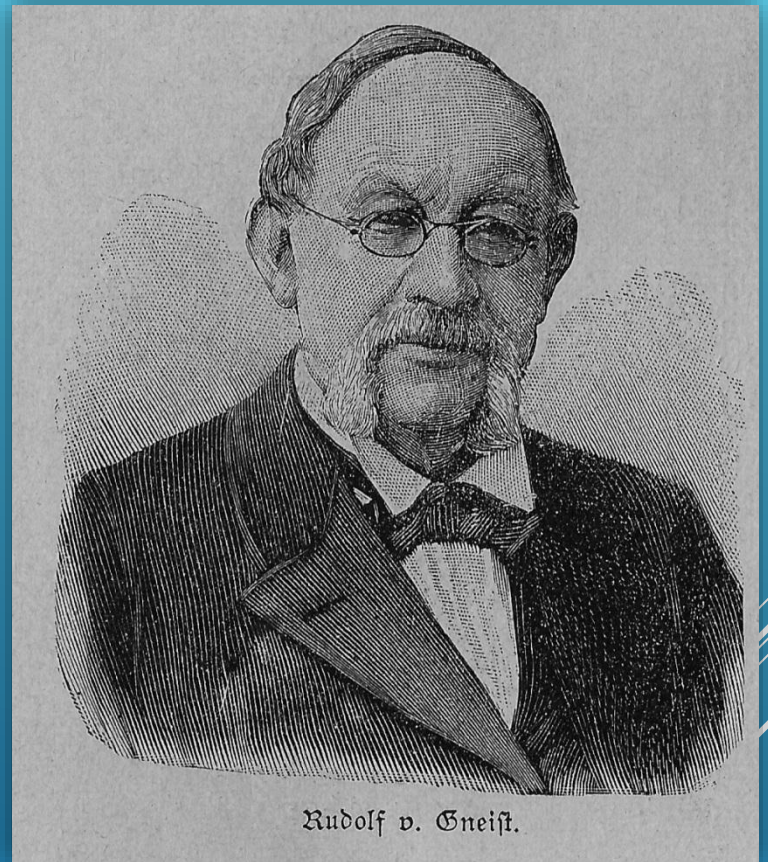

1. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України № 280/97-ВР від 21.05.1997 р.
2. Про місцеві державні адміністрації : Закон України № 586-XIV від 09.04.1999 р.
3. Про органи самоорганізації населення : Закон України № 2625-III від 11.07.2001 р.
4. Про порядок вирішення окремих питань адміністративно-територіального устрою України : Закон України № 3285-IX від 28.07.2023 р.
5. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України № 2493-III від 07.06.2001 р.
6. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України № 3077-IX від 02.05.2023 р.
7. Про співробітництво територіальних громад : Закон України № 1508-VII від 17.06.2014 р.
8. Про статус депутатів місцевих рад : Закон України № 93-IV від 11.07.2002 р.
9. Про утворення та ліквідацію районів : Постанова Верховної Ради України № 807-IX від 17.07.2020 р.
10. *Європейська хартія місцевого самоврядування (15 жовтня 1985 року).*

Зародження та розвиток місцевого самоврядування: історичний аспект

На першому етапі свого розвитку, тобто в **XI-XV ст.**, місцеве самоврядування лише починало зароджуватись. На другому етапі, в **XVI-XVII ст.**, вже відбувалось підпорядкування міст та інших менших форм самоорганізації населення (місцевого самоврядування) державній владі і надалі після цього місцева влада набула місцевих форм центрального підпорядкування.

В сучасному розумінні місцеве самоврядування було введено у **XIX ст.** Німецький юрист **Рудольф Гнейст** ввів термін «муніципальне самоврядування» для визначення такого виду управління на місцях, за якого територіальні громади, що історично склалися законодавчо, були наділені правом вирішувати місцеві проблеми.

Rudolf v. Gneist.

Поняття та сутність місцевого самоврядування

Риси місцевого самоврядування:

- ❑ наявність соціального управління;
- ❑ належність повноти всієї влади певній спільноті (колективу) людей;
- ❑ саморегуляція, яка виявляється в тому, що всі члени об'єднання спільно виробляють загальні рішення (правила поведінки);
- ❑ самоорганізація – проведення організаційних заходів з метою задоволення і захисту спільних інтересів;
- ❑ здійснення влади безпосередньо об'єднаними суб'єктами або через засновані ними органи;
- ❑ спільна діяльність з реалізації прийнятих рішень.

**б) форма
народовладдя**

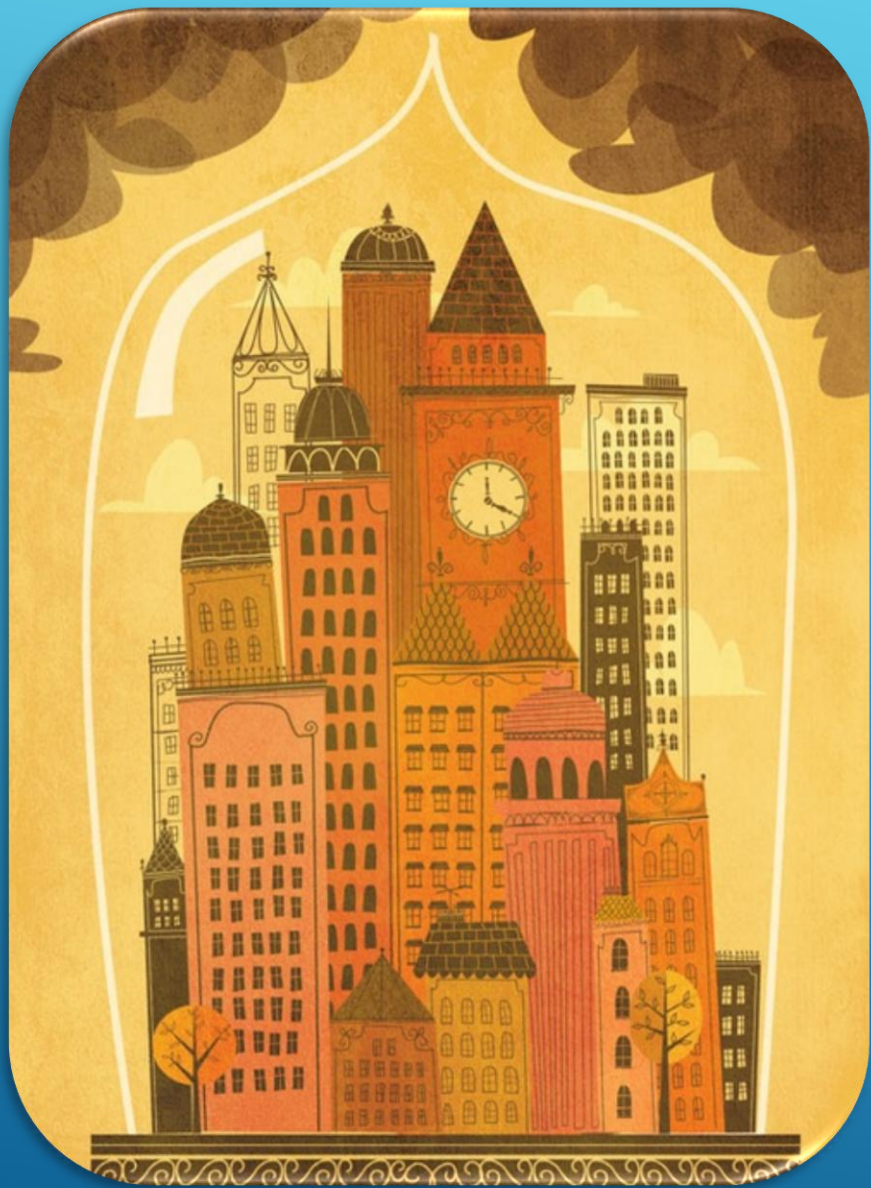
**в) особливий
різновид публічної
влади**

**а) один з принципів
конституційного ладу**

**Аспекти поглядів на місцеве
самоврядування в науковій
літературі**

**г) системна
організація (як
різновид суспільного
управління)**

**г) право (як міра
можливої поведінки)**

Місьцеве самоврядування – політико-правовий інститут народовладдя через який здійснюється управління місцевими справами в низових адміністративно-територіальних одиницях через самоорганізацію жителів території за згодою та при сприянні держави.

Правова природа теорій та характеристика основних моделей місцевого самоврядування

громадівська
теорія (теорія
вільної
громади)

Концепції розвитку
місцевого
самоврядування

державницька
теорія

теорія
муніципального
дуалізму
(громадівсько-
державницька
теорія)

Громадівська теорія (теорія вільної громади)

- первинні суб'єкти місцевого самоврядування формують самостійну самоврядну публічну владу, яка не залежить від держави
- право на місцеве самоврядування є природним, невідчужуваним і належить громаді з моменту утворення
- місцеве самоврядування є можливим лише на рівні населених пунктів
- місцеве самоврядування може вирішувати тільки питання місцевого значення

Державницька теорія

- ✓ започаткована була в період становлення магдебурзького права
- ✓ базовою є ідея децентралізації частини державної влади і її делегування на місцевий рівень
- ✓ є засобом здійснення державних функцій
- ✓ органи місцевого самоврядування діють в межах чітко визначених законом повноважень (дозволено лише те, що передбачено законом і прописане в законі)

АНТИПОД
громадівської
теорії (теорії
вільної громади)

Теорія муніципального дуалізму (громадівсько-державницька теорія)

- ❑ інститути місцевого самоврядування є незалежними від держави в суто громадських справах
- ❑ справи, що здійснюються місцевим самоврядуванням, повинні поділятися на власні та делеговані
- ❑ у здійсненні власних справ органи місцевого самоврядування діють самостійно і незалежно від органів державної влади, у здійсненні делегованих повноважень – вони є повністю підконтрольні державі

Моделі місцевого самоврядування

англо-
саксонська
(англо-
американська)

радянська

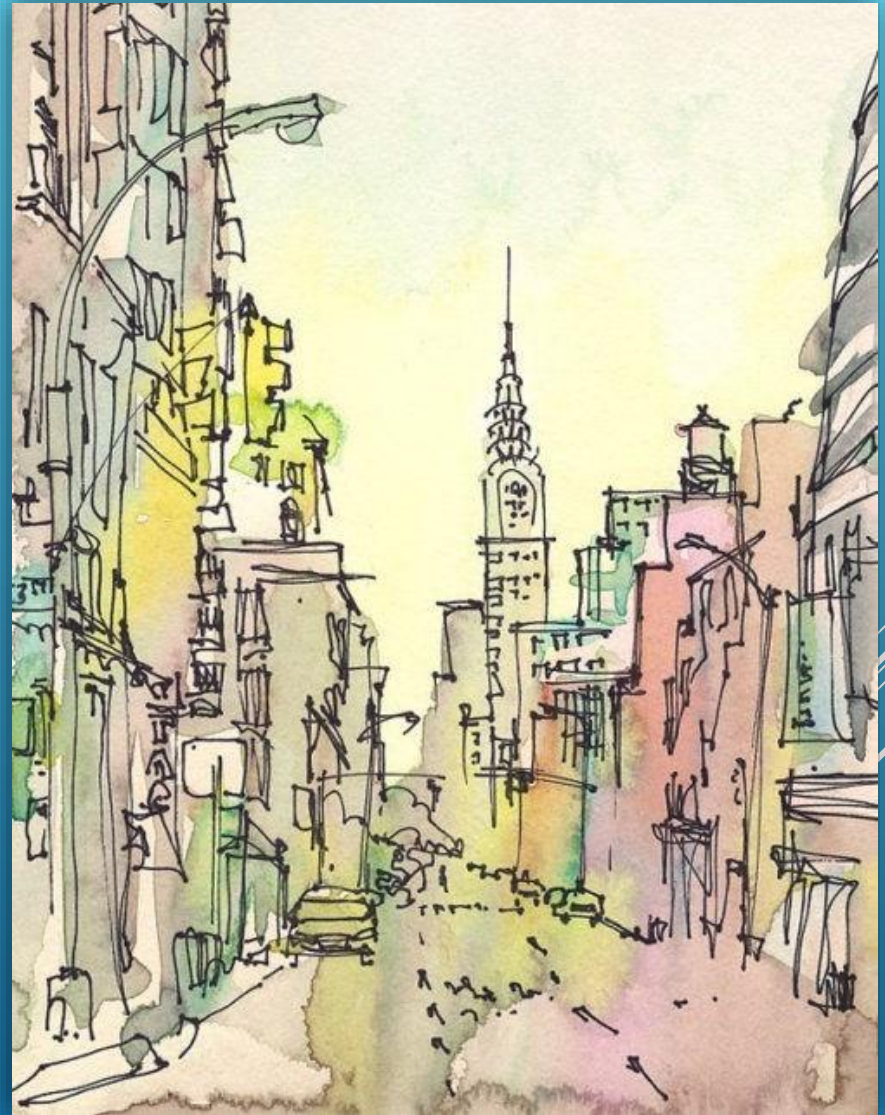
Моделі місцевого
самоврядування

континентальна
(європейська
або романо-
германська)

іберійська

АНГЛО-САКСОНСЬКА (АМЕРИКАНСЬКА) МОДЕЛЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

- ❖ має високий ступінь автономії органів місцевого самоврядування;
- ❖ за цієї моделі на місцевому рівні створюються органи місцевого самоврядування, а органи державної виконавчої влади на місцях не створюються взагалі (тобто немає адміністрацій);
- ❖ виборність посадових осіб органів місцевого самоврядування;
- ❖ першооснова – громадівська теорія (теорія вільної громади);
- ❖ отримала поширення Великій Британії, США, Канаді, Австралії та в інших країнах.

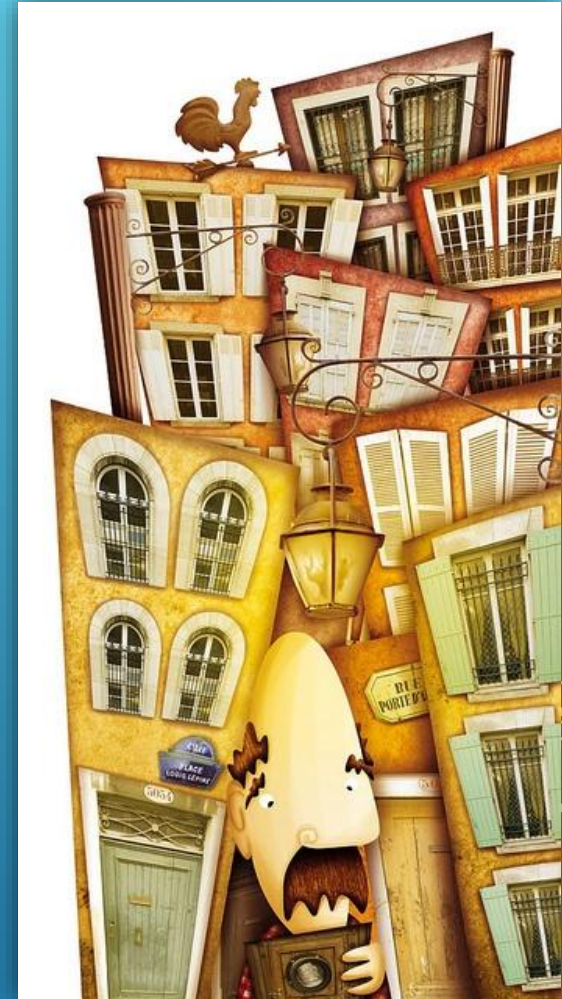
КОНТИНЕНТАЛЬНА (ЄВРОПЕЙСЬКА, РОМАНО-ГЕРМАНСЬКА) МОДЕЛЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

- більш високий ступінь централізації ніж у англо-саксонської моделі;
- наявність вертикальної підпорядкованості;
- органічне поєднання місцевого самоврядування і державного управління на місцях;
- повноваження місцевого самоврядування визначаються згідно з негативним принципом правового регулювання – дозволяється робити все, що прямо не забороняється законом;
- отримала поширення в континентальній Європі, франкомовній Африці, деяких країнах Латинської Америки і на Близькому Сході.

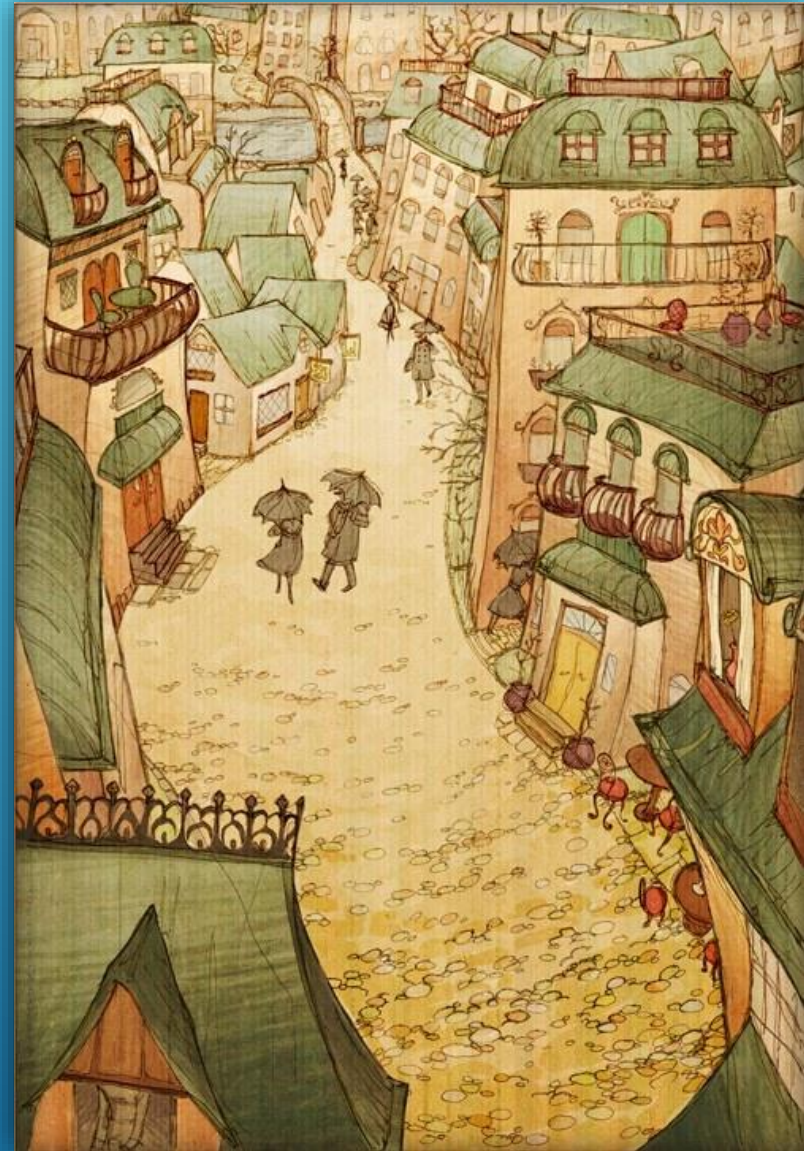
ІБЕРІЙСЬКА МОДЕЛЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

- ▶ на рівні низових адміністративно-територіальних одиниць обираються органи місцевого самоврядування, посадові особи, а потім одночасно призначаються представницькі органи державної влади на місцях;
- ▶ набула поширення в країнах Латинської Америки, наприклад: Мексика, Португалія, Бразилія.

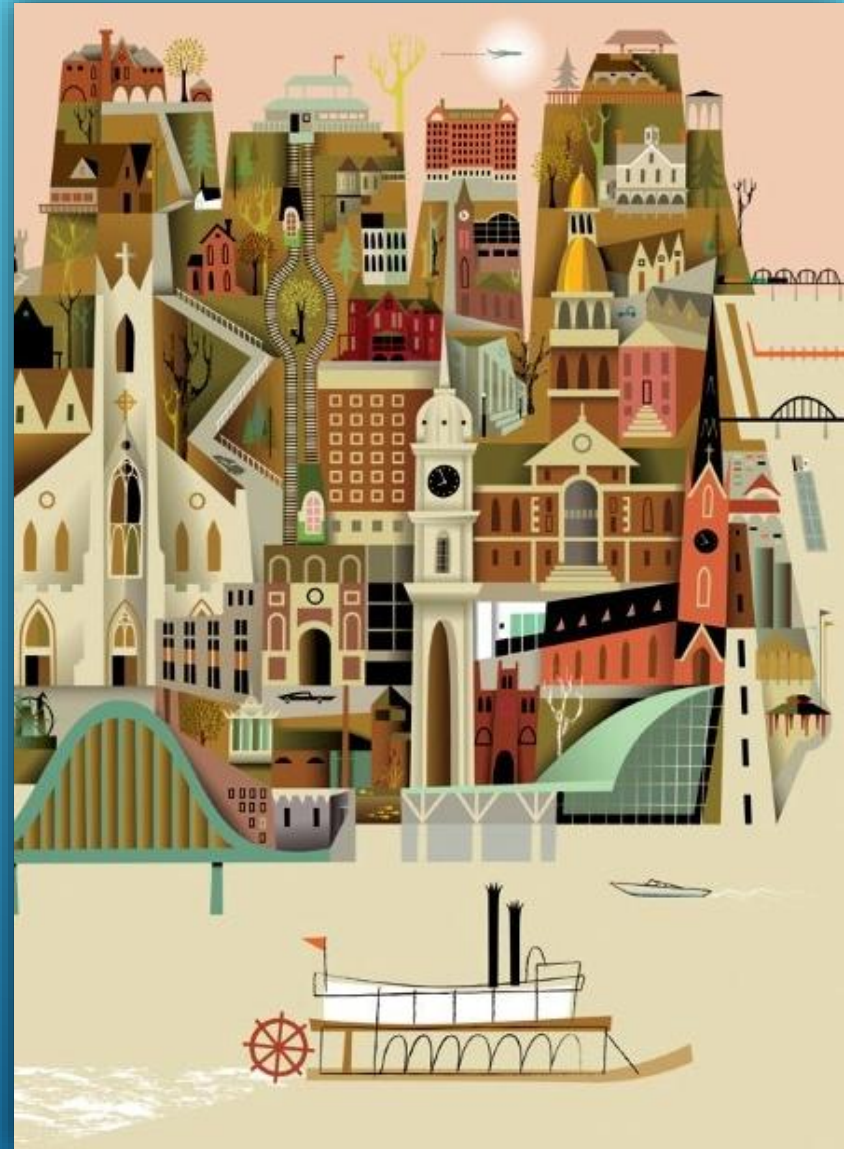
РАДЯНСЬКА МОДЕЛЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

- ▶ система рад та їх виконавчих комітетів;
- ▶ ієрархічна підпорядкованість всіх елементів;
- ▶ ради є органами державної влади;
- ▶ ради обирають виконавчий комітет, який є колегіальним органом державного управління;
- ▶ всі справи в державі є державними (повний контроль з боку держави);
- ▶ вертикальна система підпорядкування;
- ▶ отримала поширення на Кубі, в КНР і КНДР.

ЗМІШАНА МОДЕЛЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

- поєднує у собі ознаки континентальної й англосаксонської моделей місцевого самоврядування;
- набула поширення в Австрії, Російській Федерації і Федеративній Республіці Німеччина.

ПРИНЦИПИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Під принципом (лат. *principium* – основа, засада) слід розуміти суб'єктивно усвідомлену в науці об'єктивну закономірність, притаманну будь-якому соціально-політичному явищу, сформульовану у вигляді певної ідеї, правила чи засади.

Головні принципи місцевого самоврядування зумовлюють характер його системи, територіальної, організаційно-правової та матеріально-фінансової основ, особливості правового статусу територіальних громад, органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

Система принципів місцевого самоврядування знайшла своє правове врегулювання у ст. 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (21 травня 1997 року), а також у Європейській хартії місцевого самоврядування (15 жовтня 1985 року).

принцип
народовладд
я

законності

гласності

колегіальност
і

виборності

1) ЗАГАЛЬНІ - ті, що є
універсальними, тобто
властивими як місцевому
самоврядуванню та його
органам, так і державному
управлінню та його органам,
іншим органам державної
влади

2) СПЕЦІАЛЬНІ - ті, що
властиві лише місцевому
самоврядуванню та його
органам

Принципи місцевого
самоврядування науковці
поділяють на дві групи

✓ **народовладдя**

«народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади і через органи місцевого самоврядування» (ч. 1 ст. 5 Конституції України)

✓ **законності**

«органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України» (ч. 2 ст. 19 Основного Закону)

✓ **гласності, колегіальності, виборності**

Муніципальна влада є прозорою для громадян усієї країни; державні органи є колегіальними і виборними органами

Принципи другої групи

Тлумачення

- правової, організаційної та матеріально-фінансової самостійності в межах повноважень, визначених цим та іншими законами

місцеве самоврядування та його органи повинні мати свої власні повноваження, визначені Конституцією або законом; основні суб'єкти місцевого самоврядування — територіальні громади та його органи — не є елементами державного апарату, не належать до його системи; право територіальних громад та утворених ними органів місцевого самоврядування на володіння, користування і розпорядження майном, яке є в комунальній власності, а також власними фінансовими коштами, достатніми для здійснення власних повноважень місцевого самоврядування та його органів

- поєднання місцевих і державних інтересів (субсидіарності)

місцеве самоврядування не може бути повністю незалежною від держави (суверенною) управлінською системою, тобто своєрідною державою в державі, воно повинно гармонійно поєднувати у своїй діяльності місцеві та державні інтереси, зокрема ефективно та відповідально здійснювати окремі повноваження органів виконавчої влади, надані (делеговані) йому законом

- державної підтримки та гарантій місцевого самоврядування

місцеве самоврядування не може обійтися без відповідної підтримки з боку держави, зокрема фінансової, наприклад: «держава бере участь у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування, фінансово підтримує місцеве самоврядування» (ч. 3 ст. 142 Конституції України); держава, якщо вона демократична, має підтримувати місцеве самоврядування і політично, створюючи не тільки фінансово-економічні, а й конституційні, організаційно-правові та матеріально-фінансові гарантії для його ефективного функціонування

- підзвітності та відповідальності перед територіальними громадами їх органів та посадових осіб

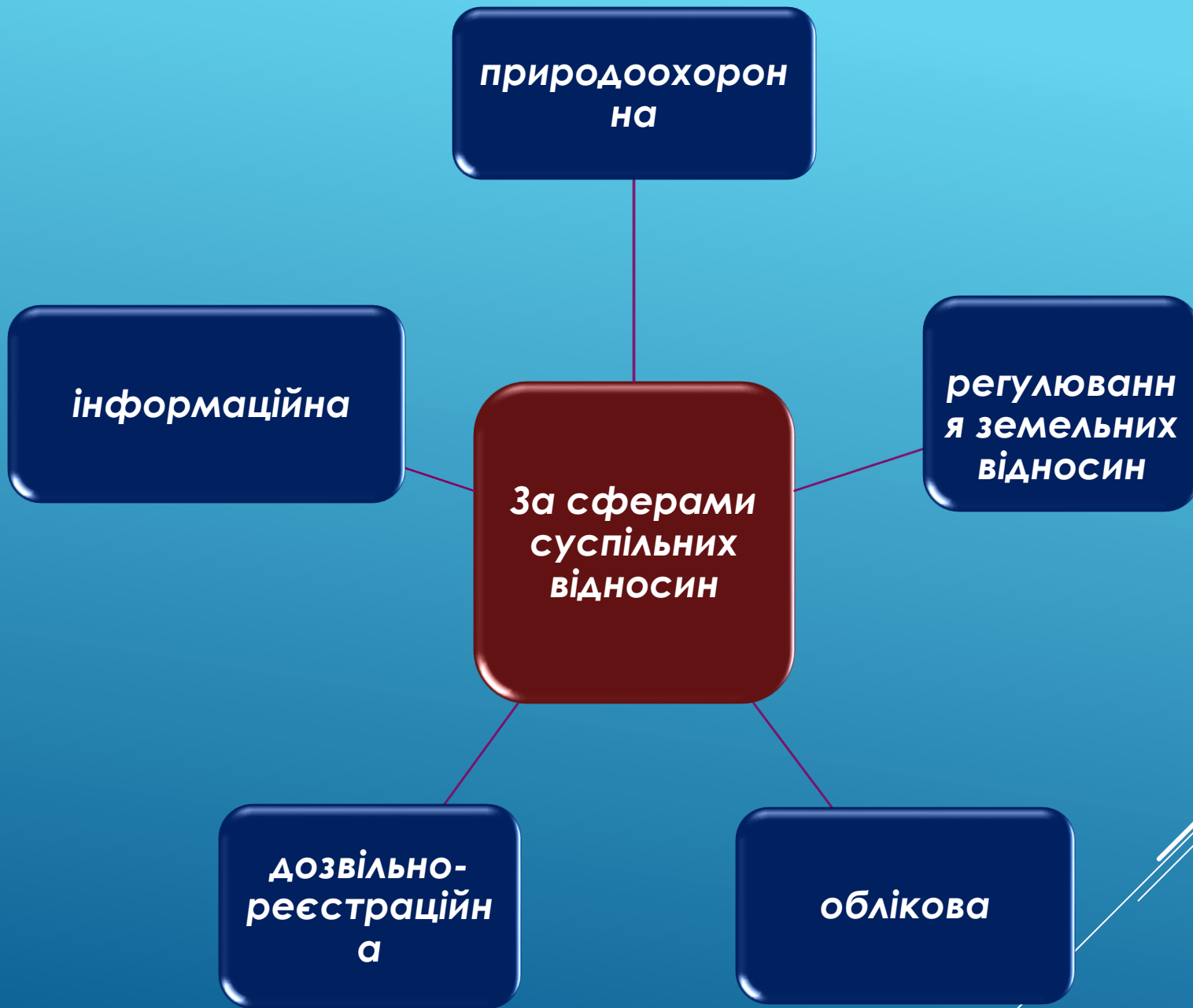
відповідно до Конституції України (ст. 118) місцеві державні адміністрації підзвітні й підконтрольні радам у частині повноважень, делегованих їм відповідними районними, обласними радами

- судового захисту прав місцевого самоврядування

у разі порушення прав місцевого самоврядування гарантується захист даних прав у судовому порядку

Функції місцевого самоврядування. Критерії класифікації та види

За формами діяльності

нормотворча

реалізується в процесі прийняття та скасування нормативно-правових актів представницькими органами.

установча

органи місцевого самоврядування реалізують на пленарних засіданнях, де вирішують питання про кількісний склад ради, про внутрішню структуру і т. п.

контрольна

являє здійснення контрольних дій щодо перевірки діяльності посадових осіб, виконавчих органів і депутатів органів місцевого самоврядування

правоохоронна

полягає у сприянні охороні громадського порядку.

Повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування

Органи та посадові особи місцевого самоврядування правомочні розглядати і вирішувати питання, віднесені Конституцією України, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та іншими законами до їх відання.

Повноваження місцевого самоврядування

це визначені Конституцією і законами України, іншими правовими актами права і обов'язки територіальних громад, органів місцевого самоврядування із здійснення завдань та функцій місцевого самоврядування

Власні

ті права і обов'язки, які визнає за суб'єктами місцевого самоврядування держава і які забезпечують самостійне вирішення населенням питань місцевого значення

Делеговані

повноваження органів виконавчої влади, надані органам місцевого самоврядування законом (визначення Закону) з одночасною передачею необхідних матеріальних і фінансових ресурсів, реалізація яких підконтрольна органам державної виконавчої влади

Повноваження
місцевого самоврядування (виконавчих органів) за
сферами суспільних відносин:

- Повноваження в галузі бюджету, фінансів і цін
- Повноваження щодо управління комунальною власністю
- Повноваження в галузі житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку
- Повноваження у галузі будівництва
- Повноваження у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту
- Повноваження у сфері регулювання земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища
- Повноваження у сфері соціального захисту населення
- Повноваження в галузі зовнішньоекономічної діяльності
- Повноваження в галузі оборонної роботи
- Повноваження щодо вирішення питань адміністративно-територіального устрою
- Повноваження щодо забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян
- Повноваження у сфері надання безоплатної первинної правової допомоги
- Повноваження щодо відзначення державними нагородами України

Повноваження у сфері соціально-економічного і культурного розвитку, планування та обліку

Власні

- підготовка програм соціально-економічного та культурного розвитку
- розміщення на договірних засадах замовлень на виробництво продукції, виконання робіт (послуг), необхідних для територіальної громади;
- утворення цільових фондів соціальної допомоги інвалідам.

Делеговані

- статистичний облік громадян, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території;
- організаційне забезпечення надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг

Повноваження в галузі бюджету, фінансів і цін

Власні

- складання проекту місцевого бюджету
- встановлення в порядку і межах, визначених законом, тарифів на побутові, комунальні, транспортні та інші послуги
- підготовка та затвердження переліку спеціально відведених місць для паркування транспортних засобів

Делеговані

- здійснення контролю за дотриманням зобов'язань щодо платежів до місцевого бюджету на підприємствах і в організаціях;
- здійснення контролю за дотриманням цін і тарифів;
- сприяння здійсненню інвестиційної діяльності на відповідній території.

Повноваження щодо управління комунальною власністю

Власні

- управління в межах, майном, що належить до комунальної власності;
- встановлення порядку та здійснення контролю за використанням прибутків підприємств комунальної власності;
- заслуховування звітів про роботу керівників підприємств комунальної власності;
- підготовка і внесення на розгляд ради пропозицій щодо порядку та умов відчуження комунального майна

Делеговані

погодження в установленому порядку кандидатур для призначення на посаду керівників підприємств, установ та організацій, розташованих на відповідній території, які перебувають у державній власності

Повноваження в галузі житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку

Власні

- управління об'єктами ЖКГ, побутового, торговельного обслуговування, транспорту і зв'язку;
- облік громадян, які відповідно до законодавства потребують поліпшення житлових умов;
- прийняття рішень про організацію громадських вбиралень, стоянок та майданчиків для паркування автомобільного транспорту;
- вирішення питань збирання, транспортування, утилізації та знешкодження побутових відходів, знешкодження та захоронення трупів тварин;
- організація місцевих ринків, ярмарків

Делеговані

- надання відповідно до закону громадянам, які потребують соціального захисту, безоплатного житла або за доступну для них плату;
- облік відповідно до закону об'єктів нерухомого майна;
- здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо захисту прав споживачів;
- здійснення контролю за належною експлуатацією та організацією обслуговування населення підприємствами ЖКГ торгівлі та громадського харчування, побутового обслуговування, транспорту, зв'язку

Повноваження у галузі будівництва

Власні

- розгляд і внесення до відповідних органів виконавчої влади пропозицій до планів і програм будівництва та реконструкції
- організація за рахунок власних коштів і на пайових засадах будівництва, реконструкції і ремонту об'єктів комунального господарства;
- організація роботи, пов'язаної із завершенням будівництва багатоквартирних житлових будинків

Делеговані

- організація роботи, пов'язаної зі створенням і веденням містобудівного кадастру населених пунктів;
- здійснення контролю за забезпеченням надійності та безпечності будинків і споруд;
- надання (отримання, реєстрація) документів, що дають право на виконання підготовчих та будівельних робіт, здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та прийняття в експлуатацію об'єктів будівництва

Повноваження у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту

Власні

- управління закладами освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту;
- забезпечення здобуття повної загальної середньої, професійно-технічної освіти у державних і комунальних загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладах;
- забезпечення пільгового проїзду учнів, вихованців, студентів та педагогічних працівників;
- організація медичного обслуговування та харчування у закладах освіти

Делеговані

- забезпечення в межах наданих повноважень доступності і безоплатності освіти і медичного обслуговування на відповідній території;
- забезпечення пільгових категорій населення лікарськими засобами та виробами медичного призначення;
- організація обліку дітей дошкільного та шкільного віку;
- надання допомоги випускникам у працевлаштуванні;
- забезпечення охорони пам'яток історії та культури;
- організація роботи щодо запобігання бездоглядності неповнолітніх

Повноваження у сфері регулювання земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища

Власні

- встановлення ставки земельного податку, розмірів плати за користування природними ресурсами;
- проектів місцевих програм охорони довкілля;
- справляння плати за землю;
- організацію територій і об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій, що підлягають особливій охороні

Делеговані

- координація діяльності місцевих органів земельних ресурсів;
- визначення території для розміщення відходів відповідно до законодавства;
- здійснення контролю за діяльністю суб'єктів підприємницької діяльності у сфері поводження з відходами;
- здійснення контролю за дотриманням юридичними та фізичними особами вимог у сфері поводження з побутовими та виробничими відходами

Повноваження у сфері соціального захисту населення

Власні

- встановлення за рахунок власних коштів додаткових гарантій соціального захисту населення;
- організація для малозабезпечених громадян похилого віку, інвалідів будинків-інтернатів, побутового обслуговування, продажу товарів у спеціальних магазинах і відділах за соціально доступними цінами, безоплатного харчування;
- ритуальних послуг у зв'язку з похованням самотніх громадян, ветеранів війни та праці, малозабезпечених громадян

Делеговані

- питання опіки і піклування;
- контроль за охороною праці, забезпеченням соціального захисту працівників підприємств, у тому числі зайнятих на роботах із шкідливими та небезпечними умовами праці;
- виплати щомісячної допомоги особам, які доглядають за самотніми громадянами;
- створення спеціальних робочих місць для осіб з обмеженою працездатністю;
- надання соціальних послуг бездомним особам;
- визначення видів безоплатних суспільно корисних робіт для осіб, яким призначено покарання у виді громадських робіт

Повноваження в галузі зовнішньоекономічної діяльності

Власні

- укладення договорів з іноземними партнерами на придбання та реалізацію продукції, виконання робіт і надання послуг;
- сприяння у створенні спільних з іноземними партнерами підприємств виробничої і соціальної інфраструктури та інших об'єктів;
- залучення іноземних інвестицій для створення робочих місць

Делеговані

- організація та контроль прикордонної і прибережної торгівлі;
- створення умов для належного функціонування органів доходів і зборів, сприяння їх діяльності;
- забезпечення на відповідній території в межах наданих повноважень реалізації міжнародних зобов'язань України

Повноваження в галузі оборонної роботи

Власні

немає

Делеговані

- сприяння організації призову громадян на військову службу;
- здійснення заходів щодо створення належних умов для функціонування пунктів пропуску через Державний кордон України;
- бронювання робочих місць для військовозобов'язаних на підприємствах, в установах та організаціях
- забезпечення на території відповідних населених пунктів планування та проведення мобілізаційної підготовки, а також проведення заходів мобілізації та демобілізації після набрання чинності відповідним указом Президента України

Повноваження щодо вирішення питань адміністративно-територіального устрою

Власні

підготовка і внесення на розгляд ради питань щодо найменування (перейменування) вулиць, провулків, проспектів, площ, парків, скверів, мостів та інших споруд

Делеговані

формування та ведення реєстру територіальної громади відповідно до закону

Повноваження щодо забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян

Власні

- сприяння діяльності органів суду, прокуратури, юстиції, служби безпеки, Національної поліції, Національного антикорупційного бюро України, адвокатури і Державної кримінально-виконавчої служби України;
- створення в установленому порядку комунальних аварійно-рятувальних служб;
- централізоване тимчасове зберігання архівних документів

Делеговані

- забезпечення вимог законодавства щодо розгляду звернень громадян;
- вирішення відповідно до закону питань про проведення зборів, мітингів, маніфестацій і демонстрацій, спортивних, видовищних та інших масових заходів;
- озгляд справ про адміністративні правопорушення, віднесені законом до їх відання; утворення адміністративних комісій;
- державна реєстрація у встановленому порядку юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців;
- державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень

Повноваження у сфері надання безоплатної первинної правової допомоги

Власні

- утворення установ з надання безоплатної первинної правової допомоги ;
- надання роз'яснень положень законодавства та консультацій щодо порядку звернення про надання безоплатної вторинної правової допомоги;
- алучення на підставі договорів адвокатів, фізичних та юридичних осіб приватного права до надання безоплатної первинної правової допомоги

Делеговані

немає

Повноваження щодо відзначення державними нагородами України

Власні

Делеговані

Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад розглядають клопотання підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності і вносять у встановленому порядку до відповідних органів виконавчої влади подання про нагородження державними нагородами України.

немає

Делегування повноважень районних і обласних рад відповідним місцевим державним адміністраціям

об'єднання на договірних засадах коштів підприємств, установ та організацій, розташованих на відповідній території, і населення, а також бюджетних коштів на:

- будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання на пайових засадах об'єктів соціальної і виробничої інфраструктури,
- шляхів місцевого значення,
- на капітальний та поточний ремонт вулиць і доріг населених пунктів та інших доріг,
- на заходи щодо охорони праці та охорони навколишнього природного середовища

затвердження маршрутів і графіків руху місцевого пасажирського транспорту незалежно від форм власності, узгодження цих питань стосовно транзитного пасажирського транспорту

прийняття у встановленому законом порядку рішень про заборону використання окремих природних ресурсів загального користування

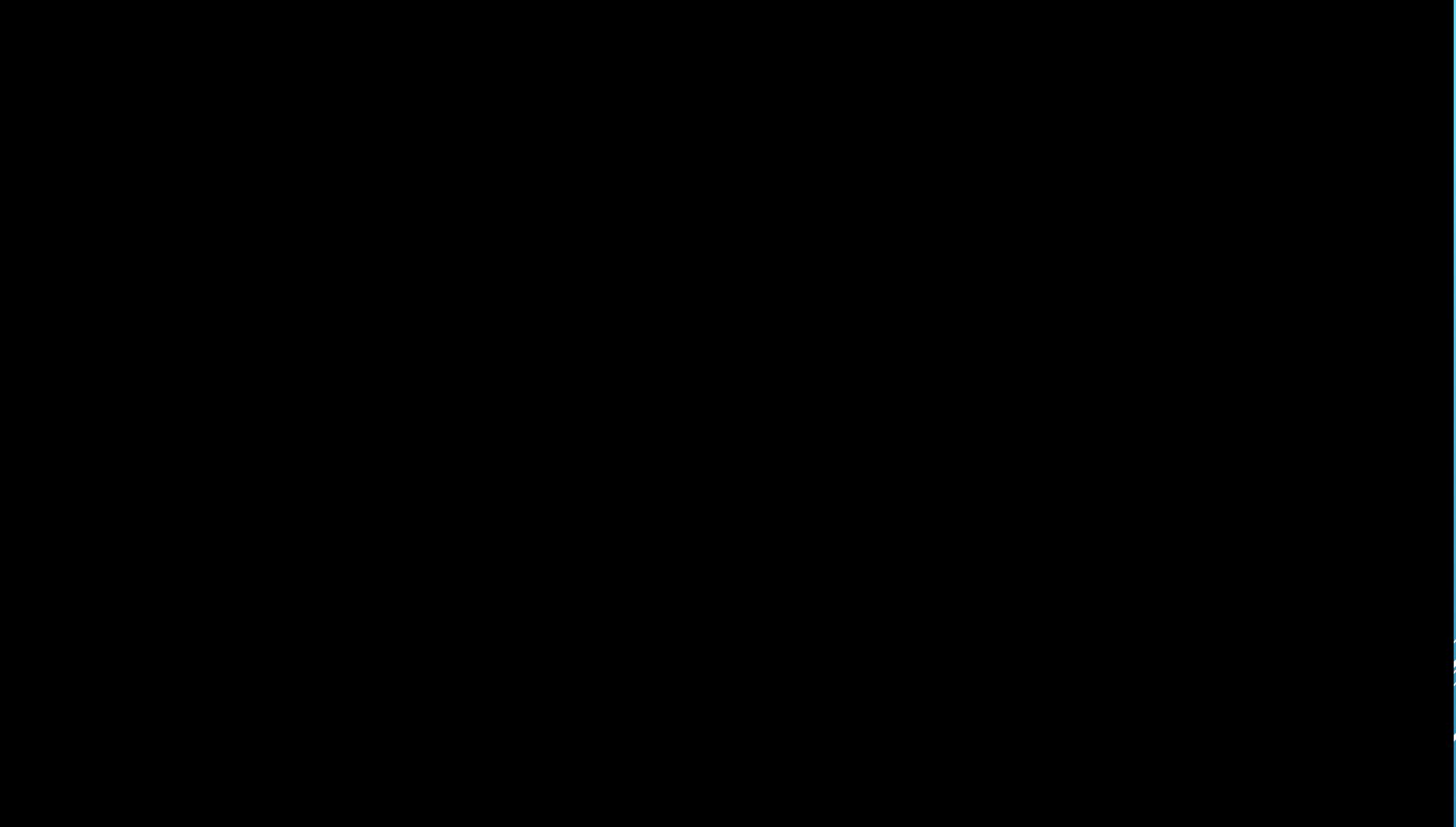
Децентралізація

це

це передача повноважень та бюджетних надходжень від державних органів до органів місцевого самоврядування

це

Метою реформи місцевого самоврядування є забезпечення його спроможності самостійно, за рахунок власних ресурсів, вирішувати питання місцевого значення. Тобто наділення територіальних громад більшими ресурсами та про мобілізацію їхніх внутрішніх резервів.

Добровільне об'єднання територіальних громад

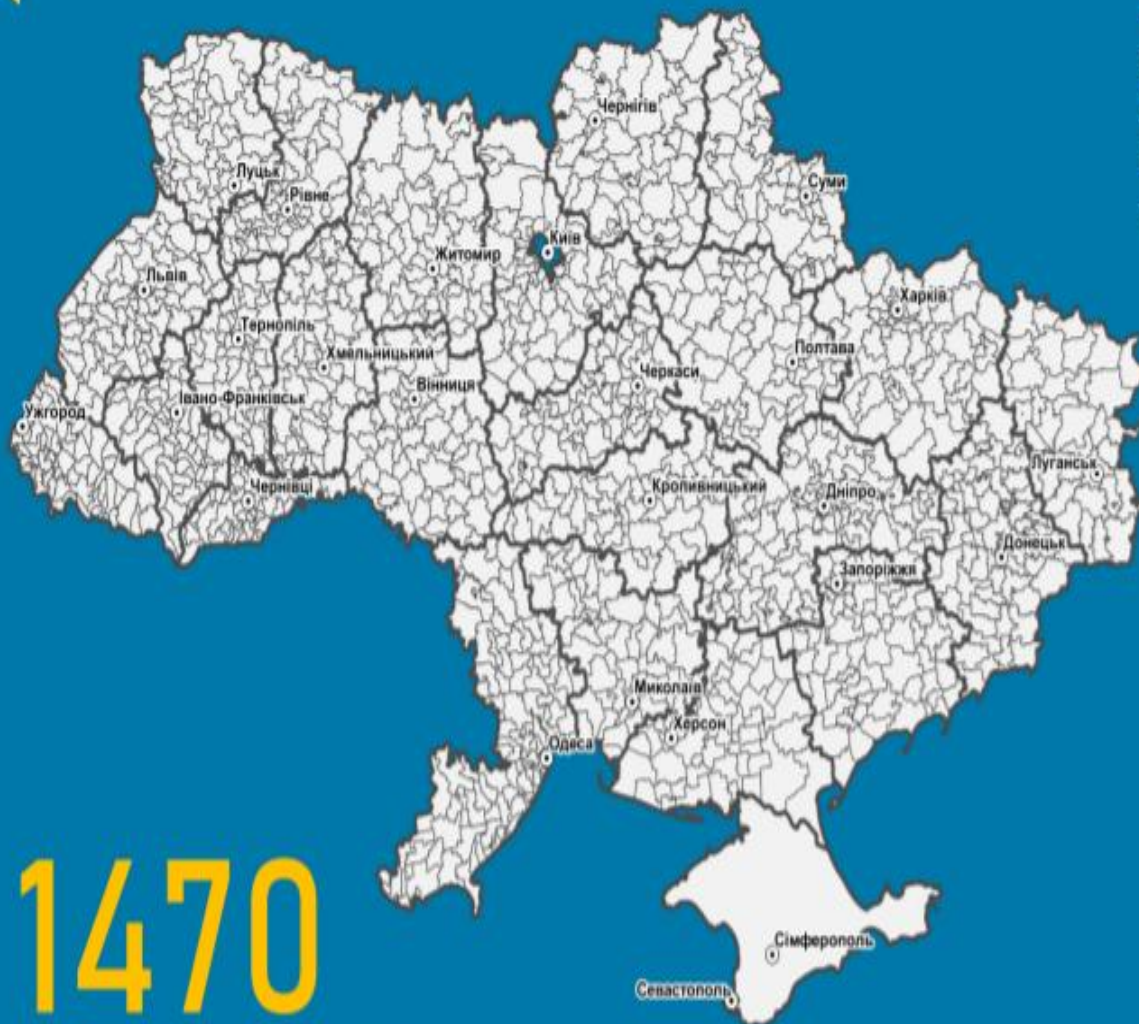
Нормативними підставами реформування місцевого самоврядування є

Закон України "Про добровільне об'єднання територіальних громад"

Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні

Методика формування спроможних територіальних громад

НОВА СИСТЕМА АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ БАЗОВОГО РІВНЯ (ГРОМАД)

12 червня 2020 року Кабінет Міністрів України прийняв 24 розпорядження щодо визначення адміністративних центрів та затвердження територій громад

1470 Громад*

410 міських

433 селищних

627 сільських

Населені пункти

443 міста

1960 селищ

26261 село

1470

ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД*

* в т.ч. м. Київ.

Без урахування тимчасово окупованої території АР Крим

НОВА СИСТЕМА АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ СУБРЕГІОНАЛЬНОГО РІВНЯ (РАЙОНИ)

17 липня 2020 року Верховна Рада України прийняла Постанову № 807-ІХ «Про утворення та ліквідацію районів»

119

районних рад

119

районних державних адміністрацій

136

РАЙОНІВ*

*від 150 тис. жителів. Стандарт ЄС NUTS 3
з них 36 районів менше 150 тис. жителів*

Формування спроможних територіальних громад в Запорізькій області

Площа області, кв.км: **27180 км²**

К-ть населення: **1682534**

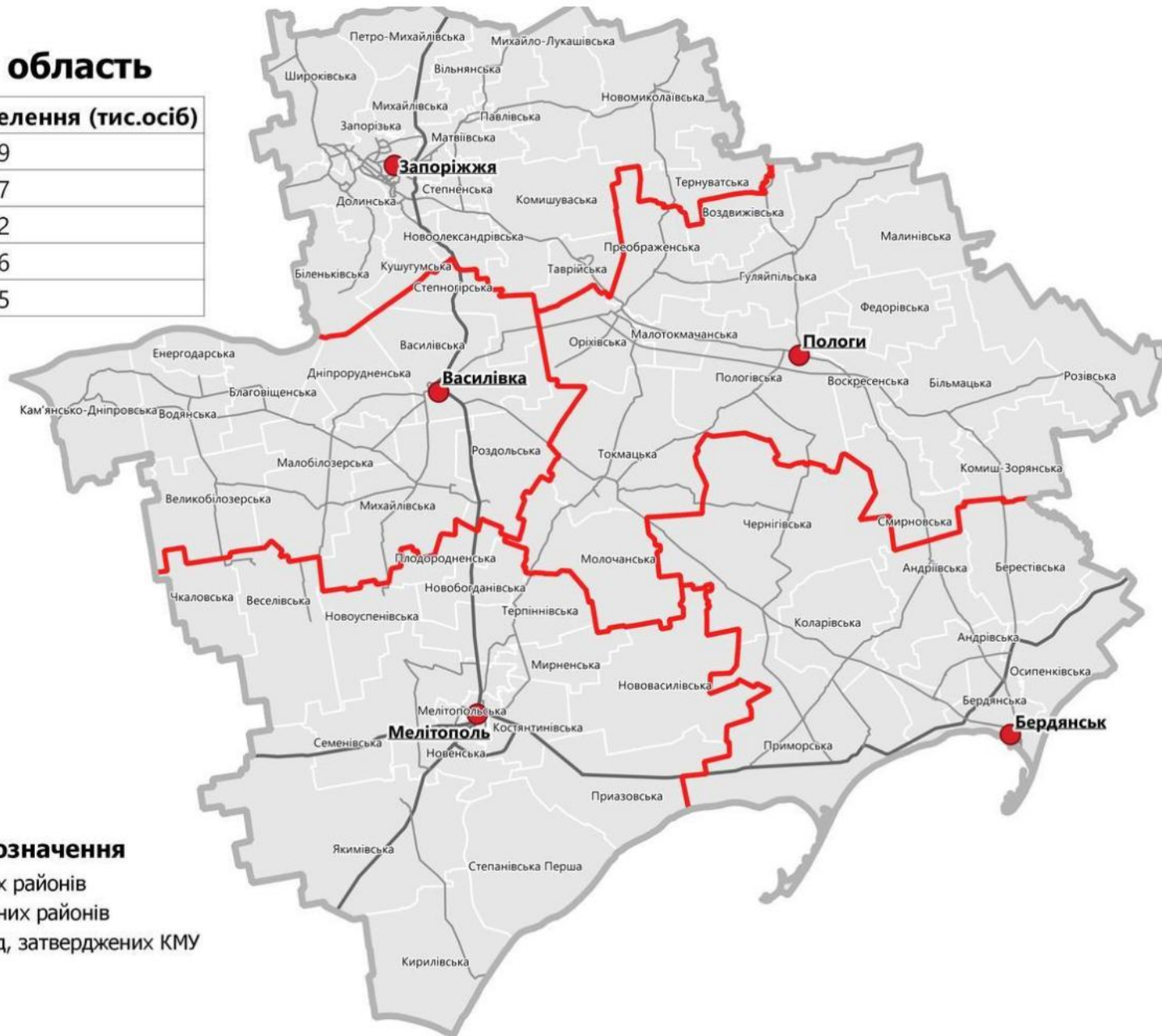
К-ть об'єднаних громад: **67**

К-ть районів: **5**

Запорізька область

Назва	Населення (тис.осіб)
Бердянський	183.9
Василівський	188.7
Запорізький	874.2
Мелітопольський	286.6
Пологівський	172.5

Про порядок вирішення окремих питань адміністративно-територіального устрою України (28.07.2023 р.)

**визначає порядок утворення, ліквідації,
встановлення і зміни меж
адміністративно-територіальних
одиниць, їх найменування та
перейменування, вирішення інших питань
адміністративно-територіального
устрою України**

Населений пункт

є компактно заселене місце проживання людей, що утворилося внаслідок історичних традицій, господарської та іншої діяльності, має сталий склад населення, власну назву та відокремлену територію із встановленими у передбаченому законом порядку межами

Міські населені пункти

Місто

є населеним пунктом з переважно компактною забудовою, загальна чисельність жителів якого становить не менш як 10 тисяч

Сільські населені пункти

Село

є населеним пунктом із садибною забудовою, загальна чисельність жителів якого становить

Селище

є населеним пунктом з переважно садибною забудовою, загальна чисельність жителів якого становить не менш як 5 тисяч

Порядок утворення (ліквідації) населеного пункту

Утворення н.п.

Кабінетом Міністрів України на підставі подання сільської, селищної, міської ради, в межах території тер. громади

Кабінет Міністрів України вносить на розгляд Верховної Ради України проект рішення про найменування відповідного населеного пункту

Ліквідація н.п.

Кабінетом Міністрів України на підставі подання сільської, селищної, міської ради, в межах території тер. громади, або подання Ради міністрів АРК, відповідної обласної державної адміністрації.

у разі відсутності в ньому зареєстрованих (задекларованих) місць проживання (перебування)

у разі включення всієї території населеного пункту до складу іншого населеного пункту

**Утворення (ліквідація) районів,
встановлення (зміна) їхніх меж,
зміна адміністративних центрів районів**

здійснюється

**Верховною Радою
України**

за поданням

**Кабфнету Міністрів
України**

**Найменування (перейменування) районів здійснюється
Верховною Радою України**

**Про засади державної регіональної політики
Закон України від 05.02.2015 р.**

Регіон

- Автономна Республіка Крим,
- області,
- міста Київ та Севастополь

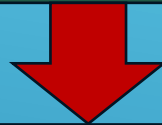
**Про міжнародне територіальне співробітництво України
Закон України від 24.04.2024**

Міжнародне територіальне співробітництво

**Може здійснюватися
у**

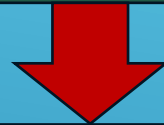
економічній, соціальній, науково-технічній, екологічній,
культурній та інших сферах, а також щодо надання
взаємної допомоги у разі виникнення надзвичайних
ситуацій

Міжтериторіальне співробітництво

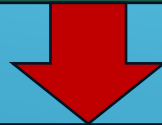
здійснюється з метою найбільш ефективного використання природно-ресурсного потенціалу регіонів і територій, які безпосередньо не прилягають до державного кордону України, підвищення рівня життя населення

Транскордонне співробітництво

здійснюється з метою розв'язання спільних проблем прикордонних регіонів і територій України та суміжних держав шляхом оптимального поєднання їхніх можливостей і ресурсів та передбачає створення договірних взаємовідносин між суб'єктами і учасниками такого співробітництва

Транснаціональне співробітництво

здійснюється з метою залучення суб'єктів і учасників на національному, регіональному і місцевому рівнях для реалізації спільних проектів та програм з відповідними суб'єктами і учасниками іноземних держав для розширення добросусідських відносин та досягнення вищого ступеня територіальної інтеграції до міжнародного співтовариства